

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) เพื่อศึกษาตัวแปรจิตอาสากับความสุข การเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะทางสังคมของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 12,814 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของ Taro Yamane (1973 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) และกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้จำนวน 390 คน ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ใช้การสุ่มแบบกลุ่มเพื่อเลือกเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จากทั้งหมด 5 เขต โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย ได้มา 2 เขต คือ เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 และเขตพื้นที่การศึกษาที่ 4 ซึ่งทั้ง 2 เขตนี้ มีจำนวนโรงเรียน 14 โรงเรียน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 ทั้งหมด 7 โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษาที่ 4 ทั้งหมด 7 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34, 2554)

ขั้นที่สอง ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาในทั้ง 2 เขต ได้มาเขตละ 2 โรงเรียน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม และโรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์

ขั้นที่สาม ใช้การสุ่มแบบโควตา ซึ่งเป็นการกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในโรงเรียนแต่ละแห่ง โดยทำการสุ่มนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในแต่ละโรงเรียนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย	2,112	160
โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ	1,205	90
โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม	1,237	95
โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์	573	45
รวม	5,127	390

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนตอนที่ 2-5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ทั้งนี้เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดจิตอาสา ผู้วิจัยได้นำแบบวัดจิตอาสาของณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ มีทั้งประเภทของข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางบวก จำนวน 23 ข้อ และประเภทของข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางลบ จำนวน 2 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ไม่มีการปฏิบัติ มีการปฏิบัติทุกครั้ง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง มีการปฏิบัติเกือบทุกครั้ง มีการปฏิบัติน้อยครั้ง มีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา โดยองค์ประกอบหลักทั้ง 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1. การช่วยเหลือผู้อื่น มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่น และการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น

2. การเสียสละต่อสังคม มีตัวชี้วัด 2 ตัว คือ การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่นและสังคม และการสละเวลา การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

3. ความมุ่งมั่นพัฒนา มีตัวชี้วัด 2 ตัว คือ การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนา และการร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย

สำหรับแบบวัดจิตอาสา มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 ประเภทของข้อความ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติทุกครั้ง	ได้คะแนน 5 คะแนน
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	ได้คะแนน 4 คะแนน
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ได้คะแนน 3 คะแนน
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง	ได้คะแนน 2 คะแนน
1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ	ได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ที่ 2 ประเภทของข้อความทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติทุกครั้ง	ได้คะแนน 1 คะแนน
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	ได้คะแนน 2 คะแนน
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ได้คะแนน 3 คะแนน
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง	ได้คะแนน 4 คะแนน
1	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ	ได้คะแนน 5 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตอาสา ฌฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ได้นำแบบวัดจิตอาสาไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ขององค์ประกอบด้านจิตอาสา มีการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .643 ถึง .747 จากนั้นได้ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเที่ยงมีช่วงพิสัยอยู่ระหว่าง .79 ถึง .90

ตอนที่ 3 แบบวัดความสุข ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความสุขของสหรับรัฐ เจตมโนรมย์ (2546) ซึ่งพัฒนามาจาก The Oxford Happiness Questionnaire) มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 27 ข้อ โดยมีทั้งข้อความทางบวก และข้อความทางลบ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 6 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ไม่เห็นด้วยค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย เห็นด้วย เห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 ประเภทของข้อความทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 1 คะแนน
---	---------	----------------------	------------------

2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 2 คะแนน
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 3 คะแนน
4	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ได้คะแนน 4 คะแนน
5	หมายถึง	เห็นด้วย	ได้คะแนน 5 คะแนน
6	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 6 คะแนน
กรณีที่ 2 ประเภทของข้อความทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้			
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 6 คะแนน
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 5 คะแนน
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน 4 คะแนน
4	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ได้คะแนน 3 คะแนน
5	หมายถึง	เห็นด้วย	ได้คะแนน 2 คะแนน
6	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน 1 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสุข สหรัฐ เจตมโนรมย์ (2546) ทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยมีการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาจำนวน 77 คน โดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ของข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) รวมทั้งในขั้นตอนสุดท้ายด้วยการหาความสัมพันธ์กับแบบวัดอื่น (Inter-test Correlation) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .425 และมีค่าความเที่ยง (reliability) จากการหาค่าความคงที่ภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ของแบบทดสอบที่คัดเลือกรายข้อแล้ว ได้ค่าสัมประสิทธิ์ทั้งฉบับเท่ากับ .8950

ตอนที่ 4 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ อรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539) มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยมีทั้งข้อความทางบวก และข้อความทางลบ มีลักษณะเป็นข้อความให้เลือกตอบคือ ใช่ และไม่ใช่ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

กรณีที่ 1 ประเภทของข้อความทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

หากตอบว่า “ใช่” ได้ 1 คะแนน หากตอบว่า “ไม่ใช่” ให้ 0 คะแนน

กรณีที่ 2 ประเภทของข้อความทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

หากตอบว่า “ไม่ใช่” ได้ 1 คะแนน หากตอบว่า “ใช่” ให้ 0 คะแนน

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของอรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539) นั้น ได้หาความเที่ยงตรงของแบบวัดด้วยวิธีการวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (internal

consistency) โดยใช้สูตร Kuder Richardson (Kuder Richardson on Formula 20) ซึ่งได้ค่าความเที่ยง .98 และหาความเที่ยงตรงของแบบวัดด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .88

ตอนที่ 5 แบบวัดทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจะดัดแปลงแบบวัดดังกล่าว ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความหมายของทักษะทางสังคม องค์ประกอบทักษะทางสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบข้อความและลักษณะของแบบวัดทักษะทางสังคม

2. ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะทางสังคมของสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544) โดยผู้วิจัยดัดแปลงแบบวัดดังกล่าวให้สอดคล้องกับองค์ประกอบทักษะทางสังคมต่างๆ ตามที่อรพรรณ พรสีมา (2540) อูมาพร ตรังคสมบัติ (2544) และคาราวรรณ กลุ่มเกลี้ยง (2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและการพัฒนาทักษะทางสังคมในด้านต่างๆ ไว้ โดยผู้วิจัยจึงได้จำแนกทักษะทางสังคมออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการอยู่ร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่ม และด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. นำแบบวัดที่ปรับแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและเสนอแนะ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในเรื่องความชัดเจนของภาษาและความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4. นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (try out) กับเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

5. นำผลการทดลองไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

6. ได้แบบวัดทักษะทางสังคมที่สมบูรณ์พร้อมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สำหรับแบบวัดทักษะทางสังคม ประกอบด้วยข้อความจำนวน 30 ข้อ มีทั้งประเภทของข้อความทางบวก และประเภทของข้อความทางลบ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ คือ บ่อยครั้งที่สุด บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย

กรณีที่ 1 ประเภทของข้อความทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4	หมายถึง	บ่อยครั้งที่สุด	ได้คะแนน 4 คะแนน
3	หมายถึง	บ่อยครั้ง	ได้คะแนน 3 คะแนน
2	หมายถึง	นานๆครั้ง	ได้คะแนน 2 คะแนน
1	หมายถึง	ไม่เคย	ได้คะแนน 1 คะแนน
กรณีที่ 2 ประเภทของข้อความทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้			
4	หมายถึง	บ่อยครั้งที่สุด	ได้คะแนน 1 คะแนน
3	หมายถึง	บ่อยครั้ง	ได้คะแนน 2 คะแนน
2	หมายถึง	นานๆครั้ง	ได้คะแนน 3 คะแนน
1	หมายถึง	ไม่เคย	ได้คะแนน 4 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ดำเนินการสำรวจรายชื่อ ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอข้างต้น
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดเชียงใหม่
3. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมแบบสอบถามที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ครบถ้วนต่อไป
4. ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้บรรยายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
2. ใช้สถิติ t -test เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1-3